אויף פרעמדע וועגן

א שפאנענדער ראמאן פון די ליידן און קאמף פון דעם אידישן וואנדערער

פון דר. ל. כ—ן

(פארטזעצונג)

— א דאנק, איך רויכער ניט !— האט הודקין געענטפערט, וואונדערנדיק זיך אויף די מאדנע ווערטער און פראגן וואס דער "שטערן" האט געברויכט אין זיין ריידן.

— אן ארגינעלער מעניש מיט אן ארגינעלער שפראך און פון אן ארגינעלער וועלט ! — האט הודקין א טראכט גע־טאן.

— נו, איצט וועלן מיר לעזן — האט דער "שטערן" זיך פלוצלונג זיך אפגע־רופן און ער האט זיך אוועקגעזעצט לעבן שרייב־טיש, האט אנגעוויזן הודקינ'ען אויף א שטול לעבן זיך און ער האט א געשריי געטאן : — משה ! . . .

הודקינ'ען האט א קלאפ געטאן אין הארצן, און, ארויסנעמענדיק מיט צי־טערנדיקע הענט זיין מאנוסקריפט פון אונטער זיין בוזים, האט ער זיך געזעצט לעבן דעם "שטערן".

— מ—ש—ה ! — האט ווידער א גע־שריי געטאן דער "שטערן".

— א—הא—הא ? — האט זיך דער־הערט משה'ס קול פון א ווייטן צימער און באלד איז יענער ארייגגעלאפן מיט אן אימפעט, האלטנדיק זיין מויל ברייט אפן.

— זעץ זיך, דו וועסט הערן די פיע־סע — האט דער "שטערן" זיך אפגערו־פען מיט אן ערנסטער מינע און באר־מערקט, ווי פארוואונדערט הודקין איז געווארן, האט ער צוגעלייגט מיט א גוט־מוטיקן שמייכל :

— נישקשה, איר מעגט פאר אים לע־זען. אזוי, איז ער טאקע אן אידיאט, אבער א פיעסע פארשטייט ער בעסער ווי א סך קריטיקער . . . וועט משה'ן געפעלן אייער פיעסע, וועט זי אויסגע־מען ביים פובליקום . . . לעזט ! . . .

הודקין האט זיך נאך מער פארוואונ־דערט.

— איר מאכט שפאס ? — האט ער ארויסגערעדט מיט א צעמישן שמייכ־כעל.

— קיין שפאס, מר. הודקין, משה פארשטייט א פיעסע ! — האט דער "שטערן" געענטפערט מיט א פעסטן טאן.

הודקין האט זיך דערפילט באליידיקט, אבער אזוי ווי דאס איז געווען זיין ער־שטע פיעסע, פון וועלכער ער האט זייער פיל דערווארטעט, האט ער זיך געמאכט הארץ און גענומען לעזן.

משה האט זיך געזעצט לעבן אים אויף א שטול, האט ווייט פאנאנדערגעעפנט דאס מויל, אזוי ווי ער וואלט זיך־גע־קליבן פארשלינגען די ווערטער פון הוד־קינ'ס פיעסע, און זיך צוגעהערט מיט א

אספירין

דעם שמערץ. קיין צווייפל וועגן דעם. אפילו די שמערצן וועלכע האבן זיך שוין איינגעגעסן טיף אין א מאנ'ס ביינער. אפילו די סיסטעמאטישע שמערצן וואס פרעגן ליידן: זיי גיבן זיך אונטער די דאָ־זיקע טאבלעטס ! דער עכטער אספירין ברייגנט פילע וויכטיקע נוצן. לייענט די אויסגעפרוּבירטע דירעקשאנס וועלכע גע־פינען זיך אין יעדן פעקעדזש פון אספירין טאבלעטס און ליידען ניט קיין אומזיס־טע שמערצן פון נוראלדזשיא, נוריטיס, רומאטיזם א. ד. ג. האלט א באטל פון די דאזיקע טאבלעטס אין הויז; טראגט מיט זיך די פאקעט פשקעלע אויב איר ליידט פון אומדערוואַרטעטע קאפ־שמערצן, אדער פלוצלונגע פארקילונגען. שנעלע הילף אן אירגענד וועלכע שעדלאכע ווירקונגען. אספירין גרייפט ניט אן די הערץ. זוכט נאך בלוין יעדן מאל דעם נאמען אספירין און דאס וואָרט דזשענואין (עכ־טע) וועלכע זיינען גערוקט אין רויטן שריפט אויף יעדער באקס.

TRADE MARK REG.
BAYER ASPIRIN

אלב אידיאטישן אויסדרוק אין זיינע פארשלאפענע אויגן.

ביי דעם ערשטן אקט האט דער "שטע־רן" געשמייכלט און געלאכט און איז געווען באגייסטערט. משה, קוקנדיק אויף אים, איז אויף באגייסטערט געווען, האט אונטערגעטאנצט אויף זיין שטול, גע־לאכט מיט זיין אידיאטישן געלעכטער און גע'טענה'ט : אוי גוט, גוט, א באמ־בע ! . . .

נאכ'ן צווייטן אקט האט דער "שטערן" זייער פריינטלאך א קוק געטאן אויף הודקינ'ן און אים דערקלערט אין אוטוריטעטן טאן :

— מר. הודקין, איר זייט אונזער צור־קונפטיקער גרויסער דראמאטורג. נאטיר־לאך, אויב די פיעסע וועט נאר געשפילט ווערן פון מיר און מיין קאמפאני . . . . אויסער מיר קאן קיינער ניט אויפשטע־לען א לעבנס־בילד . . .

און אז משה האט דערהערט, איז ער נאר ארויס פון די כלים, איז אויפגע־שפרונגען מיט א ווייט אויפגעעפנטן מויל, און צוליוינדיק צו הודקינ'ען, האט ער אים א גלעט געטאן איבער'ן אקסל און ארויסגערעדט :

— איר מארט ניט פארקויפן די פיע־סע אויסער "זיי", אויב איר ווילט עס זאל זיין א באמבע ! . . .

ביי הודקינ'ען איז דאס הארץ אויעק טאנצן. עס איז שוין ביי אים מער קיין פראגע ניט געווען, אז די פיסע ווערט פונ'ם "שטערן" אנגענומען . . . און מיט א פרייליכן הארצן האט ער גענו־מען לעזן זיין דריטן אקט.

פלוצלונג האט זיך דער "שטערן" אנ־געבלאזן און גענומען מאכן אזוינע מי־נעס אקוראט ווי ער וואלט געווינט א ווערע לימענע . . . משה, אויף אים קו־קענדיק, האט גענומען מאכן אזוינע האַ־וואיעס, אקוראט ווי ער וואלט געוועט עסיק . . . און ביים ענדע פון דעם אקט האט זיך דער "שטערן" שוין געדרייט און געקארטשעט אין זיין שלאף ראק אונ־משה, אויף אים קוקנדיק, האט גע־קרימט נאך שטארקער דעם פנים און די אויגן, געוואַרפן בליקן, פול מיט טי־פער פאראכטונג, אויף הודקינ'ען און שוין געטראכט :

— אזא לץ, אויך א שרייבער ! . . .

צום סוף האט דער "שטערן" אוועק־געלייגט זיין האנט אויף הודקינ'ס מאנו־סקריפט און ארויסגערעדט מיט א פינ־סטערער מינע :

— גענוג ! . . .

הודקין האט זיך א כאפ געטאן פאר־וואונדערט.

— איר קאנט ניט די בינע, יונגער־מאן . . . עס איז קיין פיעסע — האט דער "שטערן" ווייטער גערעדט — די פרוי האט נאר ביי אייך די סימפאטישע ראלע ? . . . נו, און איך ? איך זאל שפילן איר מאן, אזא חזיר ? ! . . . וואס זאגסטו, משה ? — האט ער זיך א קער געטאן צו זיין פאטריאט.

משה האט זיך א כאפ געטאן מיט אן אימפעט פון שטול און ער האט אויסגע־שריען מיט אנטריסונג אין זיין קול :

— אויך א פיעסע, וואס ? . . .

און א קוק טוענדיק מיט פאראכטונג אויף הודקינ'ען, האט ער א מאך געטאן מיט א האנט.

איר הערט ? האט זיך דער "שטערן" א קער געטאן צו הודקינ'ען, וועלכער איז געזעסן א נערוועזער מיט א צעפלאמטן פנים און ברענענדיקע אויגן : — משה פארשטייט אויך, אז איר קאנט ניט די בינע . . .

ביי הודקינ'ען האט דער קאפ גענומען שווינדלען.

— אבער וואורום ? — האט ער שטיל ארויסגערעדט.

— וואורום ? — האט דער "שטערן" איבערגעפרעגט און געענטפערט : — ווייל ווען איר וואלט געקאנט די בינע, וואלט איר מיר ניט געבראכט א פיעסע מיט א ראלע פון א לץ, א הונט, א חזיר ! . . .

— וואס מיינט איר ? — האט הוד־קין ווידער געפרעגט, ניט פארשטייענדיק אים.

— איך מיין . . . ווען איך בין אזא הונט, אזא לץ, און לעב מיט א פרעמדער פרוי, היינט וואס פאר א רעכט האט איך צו שרייען אויף מיין אייגענער פרוי, ווען איך דערוויס זיך, אז זי איז אויף פארליבט — האט דער "שטערן" אויס־געשריען מיט היץ — ווער וועט מיר האבן סימפאטיע . . .

— אבער אין דעם ליגט דאך די אידייע פון דער פיעסע ! — האט זיך הודקין א כאפ געטאן גערוועז — טראכט זיך נאר אריין . . . א שטיק לעבן שפיגלט אין זיך אפ אט די פיעסע . . . די גאנ־צע טראגעדיע פון דער פרוי ! . . .

— וואס טראגעדיע, ווען טראגעדיע — האט דער "שטערן" אונטערגעכאפט מיט אומגעדולד אין קול — פארשטייט איר דען ניט, אז קיין סימפאטיע וועל איך ניט ארויסרופן מיט אזא ראלע, אז איך וועל אין איר אויסקוקן ווי א לץ, א חזיר; אז איך וועל מיזן האווקען ווי א הונט, און דאס פובליקום וועט אויף מיר שפייען, אז מיט גאל און מיט יאטשערקעס ! . . . א פיעסע מוז מען קאנען שרייבן . . . מען דארף שרייבן אזוי . . . ווי זאגט דער גרויסער שעקספיר ? . . . ליכט און שאטן . . . גראדעזוויי . . . דא ליכט און דא שאטן — האט ער געוויזן מיט א האנט אויף איין וואנט און דער אנדערער ליכט, דארף דארט זיין שטן, דא שאטן, איז דארט ליכט . . . אלעס מוז זיין גראדעזוויי . . . איר פארשטייט ניט, וואס עס הייסט א פיעסע . . . א פיעסע, פארשטייט איר מיך, א פיעסע מוז זיין... מוז זיין פארשטייט איר מיך, ליכט און שאטן . . . לעזט ווען דעם, לעזט . . .

ער האט זיך אפגעשטעלט און געווטען טראכטן ווען גרויסע נעמען פון שרייבער, שטערער, וואס ער האט אויף זיין לעבן געהערט, און האט זיך געקאנט דערמאנען נאר אין צוויי . . . .

— לעזט ווען דעם — האט ער זיך דאן א כאפ געטאן — שעקספיר'ן און הייגע'ן ! . . . .

הודקין האט זיך אויפגעהויבן א צע־טומלטער. פאר זיינע אויגן האט זיך גע־טראגן א נעבל. אין זיינע אויערן האט געקלונגען און זיך געמישט : ליכט שא־טן, שאטן, ליכט, שעקספיר, הייגע, און זיין גאנצע נשמה האט געקרעכצט א פארוואונדערטע.

— משה, דערלאנג אים זיין דאך !

— האט דער "שטערן" זיך אפגערופן. משה האט א בורטשע געטאן :

— ער קאן אליין ניט נעמען, וואס ? אויף א שרייבער ! . . .

דאך אויס מורא פאר דעם "שטערן" האט ער דערלאנגט הודקינ'ען דעם דאך און הוט.

אן אין א ווייל שפעטער, ווען משה האט פארמאכט הינטער הודקינ'ען די נאס־טיר, בוטשנדיק : — אויף א שריי־בער, שרייבט אויף פיעסן ! — האט הודקין זיך געפילט אזוי ווי אימיצער וואלט מיט שווערע בלאטיקע שיך אריינ־געקראכן אין זיין נשמה און וואלט זיך דארט פרעד צעלייגט . . .

— גראבע יונגען, עס הארצים ! — האט ער געמורמלט מיט ציטערנדיקע לי־פען, און אין זיינע אויערן האבן זיך געמישט און געהרונגען אויף א שריי־בער־ליכט, שאטן . . . שעקספיר, היי־נע . . . שאטן, ליכט, אויף א שריי־בער ! . . . .

און זיין נשמה האט געקרעכצט, גע־קרעכצט . . .

ווען הודקין איז געקומען צו זיך אויפן קוואַרטיר, האט ער דארט געטראפן הוי־דעל'ן, זיין א שטונדע איז זי שוין דארט געזעסן א נערוועזע. אן אויפגע־רעגטע און געווארט אויף אים.

ווען ער איז אריין, האט זי זיך א הויב געטאן פון אירע שטול, האט זיך אצער גלייך צוריק אויעקגעזעצט א בלייכע, מיט צע־שראקענע אויגן. אויף זיין פנים האט זי איבערגעלעזן אז די פיעסע איז ניט אנ־גענומען געווארן . . .

ער האט אריינגענומען דעם מאנו־סקריפט פון אונטער'ן בוזים און אים בייגן א שליידער געטאן אויפן'ם טיש. דאן האט ער אויסגענומען דעם דאך אין די הוט און, ניט ריידנדיק קיין ווארט, האט ער גענומען ניין איבער'ן ציטער הין און צו־ריק און זיין מאנערער פנים איז געווען בלייך און פארשוויצט, און זיינע אויגן האבן נערוועז געבלישטשעט.

— אלעק — האט הינדעלע ארויסגע־רעדט מיט א ווייכן און קינדערשן קול — אלעקס !

אן אירע שטילע טויבן אויגן האבן אים נאכגעפאלגט מיט שטומען געבעט.

ער האט זיך ניט אפגעשטעלט, ניט אומגעקוקט זיך אפילו אויף איר, האט נאר פארצווייפלט א מאך געטאן מיט א האנט.

ער איז איצט געווען אזוי פארביטערט און פארצווייפלט . . . דאס גראבע, בא־ליידיקנדיקע האלטונג פון דעם "שטערן" און דעם האלב אידיאטישן פאטריאט האט אים איצט דערמאנט אין דער לא־נע פון שרייבער אין אלגעמיין ביי אידן... ער האט זיך דערמאנט אין דער צינישער האלטונג פון דער אידישער אינטעלינענץ צו די אידישע שרייבער . . . אין די גייסטיקע און ליטעראַרישע אינוואלידן, וואס שטייען אין דער שפיץ פון דער אי־דישער פרעסע, פון דער אידישער עפנט־לאכער מיינונג און וועלכע פארפאלגן און באקעמפן מיט פארביטערונג און קנאה אויף אלעס וואס איז יונג, פריש און לעבעדיק . . . אין די אידישע קריטיקער, האט ער זיך דערמאנט, וואס מיינען קיינמאל ניט, וואס זיי שרייבן, און שרייבן קיינמאל ניט, וואס זיי מיינען... און אין דער גלייכגילטיקייט פון דעם אידישן לעזער . .

(פארזעצונג — קומט)

שארסטקע שטאפען זיינען וויכטיג אין א רעדוצירונג דיעטע

קעללאגג'ס אלל־ברען ענטהאלט אידעאלע שארסטקע עלעמענטען

אויב איהר פאלגט אויס א דיעטע צו רעדוצירען זיך, איז עס פון צווייפאלער וויכטיגקייט, אז איהר זאלט מעגליך קרי־גען א רעגולערע מאס פון שארסטקע עלע־מענטען אין אויער סיסטעם.

די גרעסטע צאהל דיעטען צו רעדוצירען ענטהאלטען ניט די גענוגענדע מאס שאר־סטקע עלעמענטען. דער רעזולטאט איז פערשטאפונג — דער שונא פון אייער גע־זונט און שיינקייט.

קעללאגג'ס אלל־ברען ווערט רעקאמענ־דירט פון ווייל דאקטוירים און דייטעטי־שענס, ווייל עס ענטהאלט די כויטיגע שארסטקע עלעמענטען וואס וועלען שאַ־פען די רעגעלמעסיגקייט אין שטוהלגאנג. אלל־ברען מאכט ניט פעט. די שארסט־קע עלעמענטען רייניגען דעם סיסטעם פון גיפטיגע אפפאלען און עס העלפט שאפען גלאנצנדע געזונט און שעהנקייט.

א אפפולערער אופן צו עסען קעללאגג'ס אלל־ברען איז געוויקט אין פרוכט זאמ־מען. פרובירט דאס! עס איז א סחיה צו עסען מיט מילך אדער קרעם. שיט אריין אביסעל אין סיריעל, סאלאד אדער זופ. עס גיט צו א בעסערען מעק צו געקאכטע שפיי־זען און האט די זעלבע ווירקונג. אייער גראסער האט קעללאגג'ס אלל־ברען אין זען מיט מילך און גרינעס עקקעדזש. עס דעם רויטען און גרינעס עקקעדזש. עס ווערט סערווירט אין רעסטאראנען און האַ־טעלען. געמאכט פון קעללאגג אין לאנדאן, אנטאריא. קעללאגג'ס אלל־ברען איז אַב־סאלוט כשר אונטער דער השגחה פון הגודת הרבנים פון מאנטריאל.

Kellogg's
ALL-BRAN

אויסגעבעסערט אין אינהאלט און טעם

אונטערזוכט דעם אפשא־נאל געוואסער באהיצונג רייט

אונטער דעם דאזיקן רייט ווערן דערוצירט אייערע געוואסער בילים צו באַ־וואריען וואסער.

טעלעפאנירט 842 312
אדער 842 314

Winnipeg Electric Company

"אייער גאראנטיע פאר גוטער באדיענונג"

פיר סטארס :

Appliance Dept., Power Bldg., Portage & Vaughan;
1841 Portage Ave., St. James;
Marion & Tache St., St. Boniface
511 Selkirk Ave.

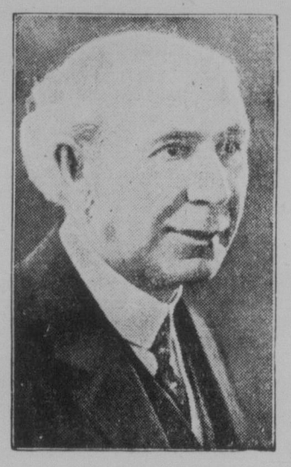

ס'איז צייט
פאר אן ענדערונג

גיט קאנאדע א געלעגנהייט

שטימט קאנסערוואטיוו
דעם 28טן יולי
דערוויילט
ראדזשערס
צו פארטרעטן
סאוט וויניפעג

Published by authority of Hon. Chairman, W. Sanford Evans; Chairman, H. B. Shaw; Vice-Chairman, F. M. Bastin, Winnipeg South Conservative Campaign Com.

THE TRADERS TRUST COMPANY

אפיציעלע אסיינים, עקזעקיוטארס, אדמיניסטראטארס,
פינאנציעלע אגענטן
4טער פלאר, יוניאן טראסט בילדינג טעלעפאן 26 892

שטימט פאר דער

קינג רעגירונג

יולי דעם 28-טן

ווייל עס איז מער פארטראטן פון מערב קאנאדע ווי וועלכע עס איז פריערדיקע רעגירונג אין דער געשיכטע פון קאנאדע.

ווייל עס האט די־עטאבלירט דעם קראוס נעסט פעס אגרימענט, וואס עס מיינט אן איינשפארונג פון $75.00 ביז $100.00 אויף יעדער קאר גע־שיקט פון סאסקאטשעוואן און איז פארפליכ־טעט צו אנווענדן די דאזיקע רייטס צו דער האדסאן בעי אייזנבאן.

ווייל עס האט געמאכט נידעריקער דיוטיס אויף אגריקולטורעלע מאשינען צו העלפן די פארמערס, אלס א קעגנזאץ צו דער קאנסער־וואטווער פאליסי, צו פארגרעסערן אזעלכע דיוטיס צו בענעפיטירן דעם מאנופעקטשו־רער.

ווייל עס האט רעדוצירט דעם פאלקס חוב, נידערי־קער געמאכט די שטייערן, פארגרעסערט דעם האנדל, אין קאנטראסט צו דער קאנסערוואטי־ווער פאליסי וואס האט פארגרעסערט דעם פאלקס חוב, ארויפגעלייגט גרעסערע שטייע־רען און באגרעניצט דעם האנדל.

ווייל די פראספעריטעט פון יעדן סוחר, יעדן אר־בעטס־מאן, יעדן בירגער, איז אפהייגיק פון דער פראספעריטעט פון דעם פארמער, וועל־כער מוז פארזיכערן און האלטן דעם בריטישן מארקעט פאר זיין ווייץ.

ווייל עס איז פאר דעם דאנינג בורזשעט פון פרייען האנדל און א פארגרעסערטער בריטישער פ־רעפערענס, וואס וועט פארוואנדלען צענד־ליקער מיליאנען דאלארן פון אונזער האנדל צו גרויס בריטאניע און דער אימפעריע אין אלגעמיין.

ווייל צוליב דעם דאזיקן האנדל מיט דעם אלטן לאנד, וועט בריטאניע קויפן אונזער ווייץ.

ווייל דורך פארזארגן א צוויי־וועג פארקער איבער דער האדסאן בעי אייזנבאן דורך משורטשיל, וועט דער דערפאלג פון יענעם וועג זיין גע־ווערט.

ווייל מיר ווילן פרעמיער קינג און טשארלס א. דאנינג, וועלכע פארשטייען און שעצן הויך די פראבלעמען פון דער וועסט, צו זיין אונזערע פארטרעטער ביי דער אימפעריאלער עקאנא־מיק קאנפערענץ אין לאנדאן היינטיקן הארבסט.

ווייל די קינג רעגירונג און די ליבעראלע פארטיי האט קיינמאל ניט געמאכט קיין אונטערשייד צווישן מענשן צוליב זייער ראסע, שפראך אדער גלויבן.

ווייל עס איז יושר־דיק צו אלע קלאסן און צו אלע מענשן.

ווייל עס איז־געשטאנען סאליד הינטער דער ברי־טישער רעגירונג אין דער אונטערשטיצונג פון דער באלפור דעקלאראציע, און האט גע־שטיצט די בריטישע שטעלונג אין דעם קאונ־סיל און אסעמבלי פון דער ליג אף ניישאנס אין זשענעווא.

מיר מוזן האנדלען מיט די יעניקע וועלכע וועלן האנדלען מיט אונז

שטימט פאר דעם קינג רעגירונג קאנדידאט דעם 28-טן יולי

AUTHORIZED BY THE SASKATCHEWAN LIBERAL ASSOCIATION

לאמיר צוריקשיקן

א. א. היפס

קאנדידאט פון אינדעפענדענט לייבאר פארטיי אין פערעראלן פארלאמענט

שטימט פאר אים

ארבעט פאר זיין ווידערדערוויילונג, ער האט עס פארדינט!

קומט אלע ! קומט אלע !

צום גרויסן מאס־מיטינג

מיטוואך, דעם 23טן יולי
8.30 אוונט

אין גרויסן פרץ־זאל
(418 אבערדין עוועניו)

עס ווערן ריידן : י. העסטרין, אלדערמאן דזש. בלומבערג; י. א. טשערניאק, דר. ב. א. וויקטאר, מ. אווערבאך און א. א. היפס

שטימט און דערוויילט א. א. היפס

דער מאן וואס שטייט אויף דער וואך פאר אונזערע אינטערעסן

אויפזיכט : אידישער קאמיטעט פאר דער ווידערערוויילונג פון א. א. היפס

שטימט ליבעראל

האנ. יאן מעקענזי
מיניסטער פון אימיגראציע, קאלאָ־ניזאציע, סאלדזשער סעטלמענט און אינדיאן אנגעלעגענהייטן
ליבעראלער קאנדידאט פאר וואנקאווער סענטער

ווילפריד פ. האנבארי
ליבעראל
קאנדידאט פאר
בווראד

גיט בריטיש קאלומביא א געלעגנהייט

שטימט פאר קאבינעט רעפרעזענטיישאן פאר וואנקאווער

שטימט פאר האנבארי און שטיצט אייער קאבינעט מיניסטער